

Sygn. akt VII Pa 173/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Marcin Graczyk

Sędziowie SO Renata Gąsior (spr.)

SO Małgorzata Jarząbek

Protokolant Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 r. w Warszawie

sprawy z powództwa M. S. (1)

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o odszkodowanie

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 września 2016 r., Sygn. akt VI P 54/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w pkt. II. w ten sposób, że zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz powoda M. S. (1) kwotę 7009,00 zł (siedem tysięcy dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,
2. oddala apelację w pozostałym zakresie,
3. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz powoda M. S. (1) kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

SSO Renata Gąsior SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 września 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie, VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. S. (1) przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o odszkodowanie, w pkt. 1 zasądził od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz powoda M. S. (1) kwotę w wysokości 33.900,00 zł tytułem odszkodowania za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę, w pkt. 2 zasądził od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz powoda M. S. (1) kwotę 10.429,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, natomiast w pkt. 3 nadał wyrokowi w pkt. 1 rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 11.300,00 zł.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

Powód M. S. (1) był zatrudniony w (...) Spółka z o. o. z siedzibą w W. na podstawie umowy o pracę, ostatnio na czas nieokreślony na stanowisku radcy prawnego. Zawierając umowę o pracę jako jeden z 8 radców prawnych powód wiedział, że część z zatrudnionych w spółce radców prawnych świadczy pracę przez 3 dni w tygodniu (K. K., K. M. i A. M.), inni zaś – 5 dni w tygodniu, chociaż wszyscy radcowie są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy. Powód został zapewniony przez Dyrektora Biura Obsługi Prawnej H. B., że jest to wynik pewnych zaszczości i będzie on zmierzał do wyrównania warunków zatrudnienia. Pomimo powyższego radcowie prawni wykonujący swoje obowiązki przez 5 dni w tygodniu byli zobowiązani do kończenia prowadzenia spraw prowadzonych przez radców wykonujących swoje obowiązki przez 3 dni w tygodniu. Byli także wzywani na posiedzenia zarządu w celu przedstawienia stanowiska Biura Obsługi Prawnej w sprawach prowadzonych przez radców wykonujących swoje obowiązki przez 3 dni w tygodniu.

W dniu 2 lipca 2015 r. powód otrzymał od Dyrektora BOP porozumienie zmieniające warunki umowy o pracę w zakresie podwyższenia wynagrodzenia o kwotę 150 zł netto, jednak powód nie przyjął proponowanej podwyżki wynagrodzenia. Podwyższenie wynagrodzenia było związane z rozszerzeniem zakresu obowiązków powoda. Powód w rozmowie z dyrektorem H. B. podniósł, że nie zamierza on niwelować różnic w warunkach zatrudnienia radców prawnych. Po tej rozmowie relacja powoda z częścią pracowników uległa pogorszeniu, zwłaszcza zatrudnionych w ich ocenie na korzystniejszych warunkach.

Podczas nieobecności w pracy powoda, przebywającego w tym czasie na urlopie, odbyło się spotkanie pracowników związane z wystąpieniem przez byłego pracownika radcy prawnego A. S. (1) z powództwem o dyskryminację w zatrudnieniu. W spotkaniu wzięli udział wszyscy pozostali poza powodem radcowie prawni oraz dyrektor H. B., także przebywający w tym czasie na urlopie. Uczestniczący w spotkaniu radcowie usłyszeli, że zgłoszenie roszczeń z tytułu nierównego traktowania będzie skutkowało rozwiązaniem BOP. O spotkaniu powód został poinformowany po powrocie z urlopu. Dyrektor BOP H. B. podczas przebywania na urlopie wypoczynkowym otrzymywał telefony od pozostałych pracowników rzekomo powiadomionych przez powoda o niewykorzystaniu pełnego budżetu przeznaczanego na podwyżki wynagrodzeń pracowników. Według pozwanej skutkowało to koniecznością wyjaśniania zaistniałej sytuacji pracownikom, zakwestionowaniem prawdomówności i wiarygodności przełożonego, a także doprowadziło do popsucia się atmosfery w racy.

W piśmie z dnia 18 grudnia 2015 roku powód zwrócił się do przełożonego o podjęcie rozmów w celu zmiany warunków pracy na zbliżone do warunków uprzywilejowanych pracowników albo o podjęcie rozmów dotyczących rozwiązania umowy o pracę. Powód został zaproszony na spotkanie z udziałem Dyrektora BOP H. B. oraz Dyrektora Departamentu HR M. W.. Podczas spotkania powód został powiadomiony, że spółka może zawrzeć porozumienie o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia i zwolnienia powoda z obowiązku świadczenia pracy. Powód odmówił przyjęcia propozycji i poinformował, iż wystąpi na drogę sądową. Wskazał, że minimalną oczekiwaną przez niego podwyżką jest kwota 1000 zł.

W dniu 16 lutego 2016 roku pozwana złożyła powodowi oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę za wypowiedzeniem z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, uzasadniając wypowiedzenie umowy utratą zaufania do powoda, a także podważaniem przez powoda autorytetu i wiarygodności przełożonego przez rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji na temat podwyższenia wynagrodzeń, konfliktowaniem pracowników i wywoływaniem napiętej atmosfery. Pozwana wskazała, iż powód oczekiwał wyższej podwyżki. Opisała, że dyrektor Biura Obsługi Prawnej był informowany przez innych pracowników, że powód wyraża swoje niezadowolenie w zakresie warunków zatrudnienia, porównując do uprzywilejowanych w ocenie powoda radców prawnych i próbuje przekonywać innych pracowników do swoich racji. Dyrektor BOP był także informowany przez pracowników, że działania powoda mogą zagrażać trwałości ich stosunku pracy oraz podważają wiarygodność i autorytet dyrektora jako przełożonego. Pozwana wskazała, że powodem rozwiązania z powodem stosunku pracy nie było nienależyte wykonywanie obowiązków radcy prawnego. W okresie wypowiedzenia powód został skierowany na urlop wypoczynkowy w wymiarze 15 dni, a w pozostałym zakresie zwolniony z obowiązku świadczenia pracy.

Powyższy stan faktyczny w sprawie Sąd Rejonowy ocenił jako potwierdzający w zasadniczej części żądania powoda. Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków na okoliczności podnoszone przez powoda Sąd I instancji ocenił jako wiarygodne, dając im wiarę, ponieważ były spójne wewnętrznie, logiczne i korespondowały ze sobą, a ich wiarygodność w świetle pozostałego zgromadzonego materiału dowodowego nie budziła wątpliwości, dlatego też stanowiły podstawę ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego w sprawie. Sąd Rejonowy nie dał natomiast wiary kierowanym przez pozwaną zarzutom wobec powoda. Wskazał, że żaden ze świadków nie zeznał, by powód podburzał innych pracowników przeciwko pracodawcy lub wyrażał się negatywnie o pracodawcy w ich obecności. Zeznania świadków były spójne i logiczne i nie pozostawały ze sobą w sprzeczności. W ocenie Sądu Rejonowego pozwana nie zweryfikowała przekazywanych przez osoby trzecie informacji o rzekomym rozpowszechnianiu przez powoda wiadomości o wysokości udzielonych podwyżek i przekazanego na ten cel budżetu. Zarzuty kierowane przez pozwaną wobec powoda opierały się na informacjach jedynie zasłyszanych od innych pracowników. Takie zaś zachowanie powoda miało stanowić podważanie wiarygodności i autorytetu przełożonego, a także doprowadzić do napiętej atmosfery w pracy.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał, że powództwo o odszkodowanie jest zgodne z prawem i jako takie zasługuje na uwzględnienie. Sąd I instancji odwołał się do regulacji prawnych zawartych w Kodeksie pracy. Sąd Rejonowy wskazał przy tym, że w przypadku, gdy pracownik odwołuje się od wypowiedzenia umowy o pracę przedmiotem oceny sądu jest to, czy przyczyny wskazane przez pracodawcę były konkretne, prawdziwe i uzasadniały rozwiązanie umowy o pracę kazanie okoliczności uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu (art. 6 k.c.), spoczywa zaś na pracodawcy.

Sąd Rejonowy odwołał się do treści art. 30 § 4 k.p., zgodnie z którym oświadczenie pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas nie określony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinno zawierać przyczynę uzasadniająca wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy. Sąd I instancji podkreślił, że przepis art. 30 § 4 k.p. dopuszcza różne sposoby określenia przyczyny wypowiedzenia lub rozwiązania umowy o pracę. Z oświadczenia pracodawcy powinno jednak wynikać w sposób niebudzący wątpliwości, jakie okoliczności stanowią podstawę rozwiązania stosunku pracy. Sprostanie wymaganiom określonym w art. 30 § 4 k.p. polega na wskazaniu przyczyny w sposób jasny, zrozumiały i dostatecznie konkretny. Niewykonanie tego obowiązku jest naruszeniem przepisów o rozwiązaniu umów o pracę i umożliwia pracownikowi dochodzenie roszczeń wynikających z art. 45 § 1 k.p. Pracodawca nie wywiązuje się z obowiązku podania w piśmie rozwiązującym umowę o pracę na czas nieokreślony przyczyny wypowiedzenia, gdy wskazana przyczyna niedostatecznie konkretna i jasna, umożliwiająca jej indywidualizację w miejscu i czasie.

Sąd Rejonowy podkreślił, że ramach przedmiotowego postępowania nie zostało wykazane, by okoliczności wskazane przez pozwaną w złożonym wypowiedzeniu, mogły faktycznie uzasadniać rozwiązanie umowy o pracę. Sąd wskazał, że nie został wykazany fakt utraty zaufania wobec powoda, co stanowiło podstawowy zarzut stawiany powodowi. W toku postępowania dowodowego ujawniono, że merytoryczna współpraca między radcami prawnymi nie odbywała się na właściwym poziomie. Pozwana nie wykazała także stawianego powodowi zarzutu konfliktowania zespołu. Powód nie przyjął propozycji podwyżki i z tego powodu miał według pozwanej konfliktować zespół prawników wskazując na naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu. Postępowanie dowodowe nie wykazało natomiast istnienia konfliktu w zespole. Świadkowie wskazywali na ochłodzenie relacji oraz zmianę zachowania powoda w stosunku do niektórych radców, w tym brak serdeczności w codziennych kontaktach, nie mówili jednak o konflikcie. Nie wykazano, by powód skłócał ze sobą współpracowników, podważał autorytet innych pracowników. Sąd ocenił, że odczuwanie niepokoju co do swojego stosunku pracy przez radców prawnych świadczących pracę 3 dni w tygodniu nie jest równoznaczne z celowym działaniem powoda ukierunkowanym na wywołanie na tym tle konfliktu. Sąd nie dał wiary zarzutowi pozwanej podważania przez powoda wiarygodności i autorytetu bezpośredniego przełożonego powoda. Uznał bowiem, że taki zarzut postawiony powodowi, dla należytego udowodnienia w procesie wymaga weryfikacji tych informacji u źródła, tj. u powoda. Kwestia ta nie została zaś wyjaśniona między przełożonym a podwładnym. W ocenie Sądu I instancji znamienym było zorganizowanie podczas przebywania powoda na zaplanowanym urlopie wypoczynkowym spotkania zespołu prawników dotyczące roszczeń byłego pracownika radcy

prawnego A. S. (1) związanych z naruszeniem zasad równego traktowania. Bezpośredni przełożony powoda, dyrektor BOP także przebywał na urlopie, jednak przybył na spotkanie. Wybór daty spotkania, w ocenie Sądu, był celowy.

Sąd Rejonowy w dalszej części powołał się na przepis art. 45 § 1 k.p. stanowiący, iż w razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, sąd pracy - stosownie do żądania pracownika - orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu - o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu. Sąd uznał, że oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę było nieuzasadnione i zasądził, zgodnie z żądaniem powoda odszkodowanie w kwocie 33.900 zł oraz obciążył pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez powoda.

Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić na żądanie przeciwnika koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), z uwzględnieniem wygranej w całości sprawy przez powoda. Sąd ustalił koszty zastępstwa procesowego w oparciu § 2 pkt. 5 i § 9 ust. 1 pkt. 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 j.t.) i zasądził od strony powodowej jako strony przegrywającej 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623) Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda, kwotę 6.829 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu, którą powód uiszczył od pozwu w dniu 23 lutego 2016 r. W zakresie wniosku o zwrot opłaty z uwagi na zmodyfikowanie powództwa i ograniczenie żądania Sąd w oparciu o art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych orzekł, że ograniczenie żądania powództwa i wartości przedmiotu sporu w sprawach z zakresu prawa pracy poniżej 50 tys. zł nie powoduje zmiany opłaty stosunkowej na podstawową. Sąd orzekł o rygorze natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 477² § 1 kodeksu postępowania cywilnego.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła strona pozwana, zaskarżając powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania, tj.

- art. 232 kodeksu postępowania cywilnego poprzez uznanie, że pozwana nie udowodniła okoliczności uzasadniających wypowiedzenie powodowi umowy o pracę, w szczególności że nie zostało wykazane, aby istniał konflikt, aby powód skłócał ze sobą współpracowników, podważał czyjś autorytet jako radcy, podważał podejmowane przez któregośkolwiek z radców decyzje, a także że powód sugerował pogorszenie się warunków pracy pozostałych pracowników;

- art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego, w szczególności wyciągnięcie ze zgromadzonego materiału dowodowego nielogicznego i sprzecznego z doświadczeniem życiowym wniosku, że zachowanie powoda nie mogło być uznane za konfliktowanie pracowników, wyciągnięcie nielogicznego wniosku jakoby powód nie sugerował pogorszenia warunków pracy, bezkrytyczne uznanie za wiarygodne zeznań powoda sprzecznych z zeznaniami świadków oraz bezkrytyczne uznanie za wiarygodne zeznań świadka A. S. (1) skonfliktowanej z pozwaną;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. nieprecyzyjne określenie, którym dowodom i w jakim zakresie odmówił wiary, posługując się ogólnikowym stwierdzeniem, że Sąd dał wiarę zeznaniom świadków przesłuchanych w sprawie jedynie w zakresie okoliczności, na podstawie których Sąd ustalił(...) stan faktyczny, nie wyczerpując obowiązków w zakresie sposobu uzasadniania wyroków;

- art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 i 9 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych przez jego nieprawidłowe zastosowanie, tj. zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3.600,00 zł, co miało wpływ na wynik sprawy i doprowadziło do niesłusznego uwzględnienia powództwa;

II. błąd w ustaleniach faktycznych, tj.

- nieprawidłowe ustalenie, że podwyżka wynagrodzenia powoda w lipcu 2015 r. związana była ze zwiększeniem zakresu obowiązków powoda, podczas gdy rozszerzenie zakresu obowiązków powoda miało miejsce w 2014 r., zaś zaproponowana przez pozwaną w 2015 r. podwyżka nie miała związku z nowymi obowiązkami;
- nieprawidłowe ustalenie, że współpraca powoda z mecenas K. K. przebiegała prawidłowo, podczas gdy relacje powoda z mecenas K. K. uległy pogorszeniu;

III. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

- art. 45 § 1 k.p. przez jego nieprawidłowe zastosowanie i uwzględnienie powództwa, w sytuacji, kiedy nie zachodziły ku temu podstawy, w szczególności zgromadzony materiał dowody potwierdza istnienie okoliczności uzasadniających wypowiedzenie;
- art. 45 § 1 k.p. przez jego błędną wykładnię w szczególności przez stwierdzenie, że nie zostało wykazane, by okoliczności opisane w oświadczeniu pracodawcy mogły faktycznie uzasadniać rozwiązanie umowy o pracę, podczas gdy utrata zaufania może zostać uznana za przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę, zaś przywołane w wypowiedzeniu okoliczności stanowią racjonalne i obiektywne przesłanki utraty zaufania.

Na podstawie powyższych zarzutów, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca odniosła się do poszczególnych zarzutów. Pozwana podniosła, że Sąd Rejonowy błędnie zastosował przepisy prawa procesowego i materialnego wskazane w zarzutach apelacji. Według pozwanej dostatecznie zostały wykazane okoliczności będące podstawą wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. W ocenie pozwanej Sąd I instancji nie dokonał prawidłowej, logicznej i całościowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Pozwana zakwestionowała ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd, uznając, że zostały one dokonane w sposób wadliwy. Zdaniem pozwanej wypowiedzenie umowy o pracę było uzasadnione, a więc powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Przyczyną dokonania wypowiedzenia była utrata zaufania do powoda. W ocenie pozwanej wypowiedzenie umowy o pracę jest zwykłym trybem rozwiązania stosunku pracy, zaś jego przyczyny nie muszą mieć wyjątkowego charakteru pracy, zaś utrata zaufania do pracownika jest uważana w dotychczasowym orzecznictwie za uzasadnioną przyczynę dokonania wypowiedzenia. W związku z powyższym pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości (apelacja k. 164-174).

W odpowiedzi na apelację, powód wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W treści odpowiedzi na apelację, pełnomocnik powód w sposób szczegółowy ustosunkował się do twierdzeń pozwanej, zaprezentowanych w apelacji, podnosząc, iż stanowią one jedynie nieuprawnioną polemikę z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi Sądu Rejonowego (odpowiedź na apelację k. 190-204).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się jedynie częściowo zasadna, w części dotyczącej zasądzonych od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, natomiast w pozostałym zakresie jako niezasadna została oddalona.

Wbrew podnoszonym w apelacji zarzutom, Sąd I instancji dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych zarówno w odniesieniu do okoliczności bezspornych, obejmujących przebieg zatrudnienia powoda na stanowisku radcy prawnego w (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W., jak również należytego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia, w tym dokonał oceny wskazanej powodowi przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę oraz zgodności z prawem rozwiązania stosunku pracy. W tym względzie, Sąd Okręgowy zasadniczo podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy, z zastrzeżeniem, że Sąd I instancji błędnie ustalił, iż propozycja podwyższenia wynagrodzenia powoda w lipcu 2015 roku połączona była ze zwiększeniem zakresu

jego obowiązków. Jednakże powyższa okoliczność nie wpływa na ocenę zasadności rozwiązania stosunku pracy z powodem, wobec czego nie ma wpływu na treść orzeczenia.

Oceniając zasadność apelacji w pierwszej kolejności należy jednak odnieść się do zarzutów naruszenia przepisów postępowania. Za chybiony należy uznać zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 232 k.p.c. dotyczącego rozkładu ciężaru dowodu i wskazywania dowodów przez strony. Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie przepis art. 232 k.p.c. określa obowiązki stron procesu, a nie sądu (zdanie pierwsze), sądowi nadaje zaś uprawnienie do dopuszczenia dowodu niewskazanego przez stronę (zdanie drugie). Skorzystanie z nadanego sądowi uprawnienia należy wyłącznie od oceny sądu i nie stanowi naruszenia przepisów prawa procesowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt IV CSK 503/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt I ACa 1958/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 sierpnia 2016 r., sygn. akt I ACa 259/16).

Na uwzględnienie nie zasługuje także zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego. Zarzut błędnych ustaleń faktycznych może być skuteczny, jeśli skarżący wykaże, że wadliwe ustalenia będące konsekwencją błędnej oceny dowodów wynikają z naruszenia przez sąd orzekający uznanych reguł interpretacyjnych oraz braku logicznego powiązania faktów i niezrozumienia wynikających z nich treści. Zastosowanie swobodnej oceny dowodów ma na celu ustalenie elementów podstawy faktycznej powództwa zgłoszonego w postępowaniu sądowym. Sąd musi bowiem przed rozstrzygnięciem o żądaniach stron ustalić, czy ich twierdzenia o faktach znajdują podstawę w materiale dowodowym, czy też nie. Swobodna ocena dowodów pozwala zatem w przypadku sprzeczności wniosków płynących z przeprowadzonych dowodów, np. sprzecznych zeznań świadków, jednym dać wiarę, a innym odmówić waloru wiarygodności. Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy z dwóch przeciwstawnych źródeł wiedzy o zdarzeniach faktycznych, sąd ma prawo oprzeć swoje stanowisko w sprawie, wybierając to, które uzna za bardziej wiarygodne, korzysta bowiem ze swobody w zakresie oceny dowodów (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 31 marca 2004 roku, sygn. akt III CK 410/01). Dokonując swobodnej oceny dowodów, sąd jest zobowiązany przestrzegać zasad logicznego rozumowania, a więc może z zebranego materiału dowodowego wyciągać wnioski wyłącznie logicznie uzasadnione. Sąd może dać wiarę tym lub innym dowodom, czyli swobodnie oceniać zeznania świadków, nie może jednak na tle tych zeznań budować wniosków, które z nich nie wypływają.

Przy ocenie dowodów, tj. ich wiarygodności i mocy, istotną rolę odgrywają zasady doświadczenia życiowego. Wszelkie rozważenie materiału zebranego w sprawie oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2003 r., sygn. akt V CKN 417/01). W tym zakresie należy brać pod uwagę cały materiał sprawy. W wyniku swobodnej oceny dowodów sąd dokonuje selekcji zebranego materiału dowodowego pod kątem widzenia istotności poszczególnych jego elementów. Dalszym założeniem prawidłowej oceny dowodów jest ich poprawna interpretacja, np. wykładnia dokumentu, wykładnia zeznań świadków. Nie wystarczającym jest zatem stwierdzenie apelującego, że ustalenia faktyczne zostały dokonane z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, że pozostają one w sprzeczności z materiałem dowodowym, ani też wskazywanie stanu faktycznego, który zdaniem pozwanego, odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest bowiem dla skutecznego podniesienia zarzutu, umiejscowienie w realiach konkretnej sprawy przyczyn, dla których ocena dowodów nie spełnia kryteriów określonych w art. 233 § 1 k.p.c.

W niniejszej sprawie, brak jest podstaw do przyjęcia, że rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest sprzeczne z okolicznościami ustalonymi w toku postępowania na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i dokonanej oceny tego materiału dowodowego przez Sąd Rejonowy. W szczególności nie można zarzucić Sądowi I instancji, że wyprowadził logicznie błędny wniosek z ustalonych przez siebie okoliczności, czy też że przyjął fakty za ustalone bez dostatecznej podstawy, tj. fakty które nie zostały potwierdzone dowodami, bądź przeciwnie, że uznał za nieudowodnione pewne fakty, pomimo istnienia ku temu dostatecznej podstawy w zebranych materiale, a jego wyrok nie odpowiada prawu. Dokonana przez Sąd I instancji ocena materiału dowodowego i poczynione na tej podstawie ustalenia faktyczne mieściły się w granicach wyznaczonych przez art. 233 § 1 k.p.c. W zestawieniu ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, zarzuty pozwanej stanowią polemikę z oceną dowodów przeprowadzoną przez Sąd Rejonowy. Dla skutecznego postawienia zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. konieczne jest wskazanie

przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Należy również podkreślić, że ocena zeznań świadków należy do Sądu I instancji i nie ulega w zasadzie kontroli odwoławczej, jeżeli jest zgodna z okolicznościami sprawy i nie wykazuje błędu logicznego w rozumowaniu. W niniejszej sprawie kwestionowanych przez pozwaną ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy dokonał na podstawie dowodów wskazanych w uzasadnieniu, których ocena nie została skutecznie podważona przez pozwaną. Zeznania świadków zostały bowiem ocenione przez Sąd z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, w tym relacji między treścią ich zeznań, a innymi dowodami w sprawie. Należało przy tym mieć na uwadze, że istota sporu sprowadzała się natomiast do oceny przedstawionych przez pozwaną okoliczności, jako przyczyn wypowiedzenia umowy o pracę. W tej sytuacji uznać należało, że wywody skarżącego w apelacji ograniczały się jedynie do zaprezentowania postulowanej przez siebie oceny dowodów, co nie jest równoznaczne ze skutecznym postawieniem zarzutu dowolnej oceny dowodów. Pamiętać bowiem należy, że nawet w sytuacji, w której ze zgromadzonego materiału dowodowego w konkretnej sprawie dałoby się wyprowadzić wnioski odmienne, niż to uczynił Sąd I instancji, sama ta okoliczność bez wykazania, że brak jest logiki w wiązaniu przez Sąd I instancji wniosków z zebranymi dowodowymi, lub gdy wnioskowanie Sądu I instancji wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, nie uzasadnia skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 grudnia 2005 r., sygn. akt I ACa 513/05 oraz z dnia 21 maja 2008 r., sygn. akt I ACa 953/07). Sąd I instancji w treści uzasadnienia wskazał fakty, które uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł oraz wyjaśnił podstawę prawną wyroku. Wywód Sądu Rejonowego umożliwia zatem dokonanie merytorycznej oceny rozstrzygnięcia. Sąd Rejonowy przedstawił argumenty, które w jego ocenie przemawiały za przyjęciem, że w okolicznościach rozpoznawanego przypadku zostały spełnione przesłanki do zastosowania art. 45 § 1 k.p. Wskazać również należy, że uzasadnienie wyroku Sądu zawiera podstawę faktyczną istotną z punktu widzenia obranej przez sąd koncepcji rozstrzygnięcia i umożliwia dokonanie kontroli logicznego toku wyводу prowadzącego do wydania orzeczenia.

Nie zasługuje także na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., dotyczącego prawidłowości sporządzenia przez Sąd I instancji uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Przyjmuje się, że zarzut taki może być usprawiedliwiony tylko w wyjątkowych okolicznościach, kiedy treść uzasadnienia orzeczenia sądu uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia oraz czyni niemożliwym ustalenie, czy prawo materialne i procesowe zostało przez sąd należycie zastosowane (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2016 r., sygn. akt VI ACa 1603/15 oraz z dnia 5 grudnia 2016 r., sygn. akt VI ACa 1658/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 grudnia 2016 r., sygn. akt V ACa 437/16). W niniejszej sprawie okoliczność taka nie zachodzi. Sąd I instancji w treści uzasadnienia zawarł konieczne elementy, wymienione w art. 328 k.p.c. - wskazał fakty, które uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł oraz wyjaśnił podstawę prawną wyroku. Sąd w sposób obszerny, wyczerpujący i klarowny wyjaśnił przyczyny, dla których odmówił wiarygodności podanych przez pozwaną okoliczności uzasadniających wypowiedzenie powodowi M. S. (1) umowy o pracę, zaznaczając, że pozwana nie wykazała zasadności swojej decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy z powodem. Wywód Sądu Rejonowego umożliwia zatem dokonanie merytorycznej oceny rozstrzygnięcia. Wskazać również należy, że uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego zawierało podstawę faktyczną istotną z punktu widzenia obranej przez sąd koncepcji rozstrzygnięcia, wskazanie dowodów na których sąd poczynił te ustalenia, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa. Treść uzasadnienia orzeczenia umożliwia również dokonanie kontroli toku wyводу, który doprowadził do jego wydania. Stąd też zarzut skarżącego naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. należy uznać za bezzasadny.

Za uzasadniony należy natomiast uznać zarzut naruszenia art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 i § 9 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych przez jego nieprawidłowe zastosowanie. Pozwana trafnie podniosła, że Sąd I instancji nieprawidłowo ustalił wysokość należnych kosztów zastępstwa procesowego w oparciu o § 2 pkt 5 Rozporządzenia, zasądzając koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600,00 zł, a w konsekwencji zasądzając od pozwanej kwotę 10.429,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Zgodnie z utrwalonym w tej kwestii orzecznictwem w sprawie toczącej się na skutek odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę należy przyjmować jednakową podstawę do zasądzenia kosztów zastępstwa prawnego, niezależnie od wyboru żądania przywrócenia do pracy lub alternatywnie przewidzianego w Kodeksie pracy odszkodowania (zob. uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 24 lutego 2011 r., sygn. akt I PZP 6/10). Zgodnie zaś z § 9 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia w sprawach o nawiązanie umowy o pracę, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy minimalna stawka opłaty za czynności radców prawnych wynosi 180 zł.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w części rozstrzygającej o kosztach procesu w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda M. S. (1) kwotę 7009,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Samoistny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych nie podlega badaniu w przez sąd ramach kontroli instancyjnej. Pozwana nie ulokowała błędu Sądu I instancji w ustaleniach faktycznych w zarzucie naruszenia prawa materialnego ani naruszenia prawa procesowego mającego wpływ na treść wyroku. Jak trafnie podniósł pełnomocnik powoda w odpowiedzi na apelację, zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jako samodzielny zarzut procesowy jest nieprawidłowy i nie może być przez sąd uwzględniony. Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów SN z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, sąd drugiej instancji jest związany zarzutami dotyczącymi prawa procesowego podniesionymi przez skarżącego w apelacji. Związanie to oznacza, że sąd II instancji nie bada i nie rozważa wszystkich możliwych naruszeń prawa procesowego. Wskazać zatem należy, że obowiązek sądu II instancji dokonania merytorycznej i kompleksowej oceny zaskarżonego wyroku nie ma charakteru absolutnego, odbiegającego od treści wyartykułowanych przez skarżącego zarzutów. Innymi słowy, jeżeli apelujący zarzutów tego rodzaju nie zgłosi, bądź zgłosi jedynie konkretne zarzuty, to w pierwszym przypadku zagadnienie naruszenia przepisów procesowych pozostawać będzie poza sferą zainteresowania tego sądu, w drugim zaś sąd będzie związany granicami zaskarżenia, za wyjątkiem tych przepisów, które przełożyć się mogą na stwierdzenie nieważności postępowania, co w niniejszej sprawie niewątpliwie nie zachodzi. Strona pozwana trafnie wskazała na uchybienie Sądu I instancji w ustaleniach faktycznych, polegające na błędnym połączeniu propozycji podwyższenia wynagrodzenia powoda w lipcu 2015 roku ze zwiększeniem zakresu jego obowiązków, jednakże nie przypisała mu żadnego wpływu na naruszenie przepisów postępowania. Wobec powyższego nie może ona podlegać badaniu przez sąd II instancji w ramach kontroli instancyjnej.

Zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 45 § 1 k.p. uznać należy za chybione. Zgodnie z treścią art. 45 k.p. w razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest nieuzasadnione albo narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, sąd pracy - stosownie do żądania pracownika - orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu - o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu. Jednocześnie, Sąd dokonując kontroli dokonanego przez pracodawcę wypowiedzenia umowy o pracę ustala czy pracodawca wypełnił wszystkie wynikające z przepisów prawa pracy wymogi formalne wypowiedzenia oraz, czy wypowiedzenie umowy o pracę było zasadne. Oba warunki przy tym zarówno formalne jak i materialne muszą zostać spełnione łącznie.

W realiach rozpoznawanej sprawy, wymogi formalne wypowiedzenia były niesporne. Istota sporu sprowadzała się natomiast do zakwestionowania przez powoda zasadności wypowiedzenia umowy o pracę, a mianowicie kwestionowania prawdziwości podanej przez pracodawcę przyczyny rozwiązania umowy o pracę. W oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy o pracę pozwana wskazała jako przyczynę rozwiązania umowy o pracę z powodem utratę zaufania związana z podważaniem wiarygodności i autorytetu przełożonego wobec innych pracowników poprzez rozpowszechnianie nieprawdziwych treści dotyczących podwyżek, wywoływaniem nieprzyjemnej, napiętej atmosfery wśród współpracowników, wywołaniem zaniepokojenia współpracowników dotyczącym zagrożenia trwałości ich stosunków pracy, czy warunków na jakich są zatrudnieni. Wobec tego, że w pozwana jako pracodawca, na którym spoczywa ciężar dowodzenia przyczyn rozwiązania umowy o pracę (art. 6 kc), nie wykazała zasadności swojej decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy z powodem, Sąd uwzględnił roszczenie powoda w zmodyfikowanym kształcie, zasądzając stosowne odszkodowanie. Sąd I instancji dokonał kompleksowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego,

uznając za okoliczność bezsporną fakt nierównego traktowania w zatrudnieniu polegający na świadczeniu pracy przez niektórych radców prawnych przez 3, a nie 5 dni w tygodniu, wykazany w toku procesu. Należy zaznaczyć, że powód już przy zawieraniu umowy o pracę na stanowisku radcy prawnego zwrócił uwagę przełożonemu na problem nierównego traktowania w zatrudnieniu i uprzywilejowanie niektórych prawników. Co za tym idzie informacja ta została przekazana przełożonemu przed powstaniem sytuacji konfliktowej. Problem nierównego traktowania został zasygnalizowany wcześniej i nie mógł być nieznanym. Ponadto powód został zapewniony przez Dyrektora Biura Obsługi Prawnej o zamiarze podjęcia działań mających na celu zniwelowanie nierówności w zatrudnieniu, z czego jasno wynika, że przełożony wiedział o zgłaszanym problemie. Ponadto powód odmawiając przyjęcia podwyżki również wskazał na różnice w warunkach zatrudnienia. Znamionem dla Sądu było także zorganizowanie spotkania poświęconego roszczeniom byłego pracownika radcy prawnego A. S. (1) odnoszących się do stawianego przez nią zarzutu naruszenia zasad równego traktowania, podczas nieobecności powoda, przebywającego w tym czasie na zaplanowanym urlopie. Pomimo wyżej opisanych okoliczności pozwana nie podjęła działań mających na celu zrównanie zasad zatrudnienia wszystkich pracujących w BOP radców prawnych. W miejsce powyższego pozwana skierowała do powoda M. S. (1), wielokrotnie zgłaszającego kwestię nierówności w zatrudnieniu, oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę. W konsekwencji należy uznać, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony było nieuzasadnione.

Mając na uwadze powyższe, wobec braku uzasadnionych zarzutów apelacyjnych i wobec braku wystąpienia podstaw, które powinny zostać wzięte pod uwagę z urzędu, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwaną, jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty zasądzone od pozwanej na rzecz powoda złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 120,00 zł określone w § 9 ust. 1 pkt.1 w związku z § 10 ust. 1 pkt.1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804).

SSO Renata Gąsior SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek

ZARZĄDZENIE

(...)